

**WNIOSEK O REJESTRACJĘ
~~NAZWY POCHODZENIA~~ / OZNACZENIA GEOGRAFICZNEGO ¹⁾
PRODUKTU ROLNEGO LUB ŚRODKA SPOŻYWCZEGO**

I. Dane wnioskodawcy

1. Nazwa lub imię i nazwisko²⁾:

Stowarzyszenie Łącka Droga Owocowa

2. Siedziba i adres lub miejsce zamieszkania i adres:

Łącko 445
33-390 Łącko

3. Adres do korespondencji:

Łącko 445
33-390 Łącko

Telefon: (18) 444 64 27; 601 877 001

Faks:

E-mail: sekretariat@ldo.pl

4. Imię i nazwisko osoby działającej w imieniu wnioskodawcy:

Krzysztof Maurer

5. Grupa:

Stowarzyszenie zrzesza obecnie około 60 sadowników

II. Specyfikacja

1. Nazwa:

Jabłka łąckie

2. Wniosek dotyczy rejestracji:

Należy zaznaczyć krzyżykiem, czy wnioskodawca ubiega się o rejestrację nazwy podanej w pkt 1 jako nazwy pochodzenia czy jako oznaczenia geograficznego.

1) nazwa pochodzenia

2) oznaczenie geograficzne

X

¹⁾ Niepotrzebne skreślić.

²⁾ Do złożenia wniosku o rejestrację uprawniona jest jedynie grupa. Osoba fizyczna lub prawna może złożyć wniosek o rejestrację po określeniu przez Komisję Europejską warunków, po spełnieniu których może być traktowana jako grupa.

3. Kategoria:

1.6 – Owoce, warzywa i zboża świeże lub ich przetwory.

4. Opis:

1. Pod chronioną nazwą „jabłka łuckie” mogą być sprzedawane jabłka następujących odmian:

Cechy jabłek łuckich

	ODMIANA	KOLOR SKÓRKI	RUMIENIEC (KOLOR I % POWIERZCHNI)		ŚREDNIA KWASOWOŚĆ (g/kg)	EKSTRAKT REFRAKTO- METRYCZNY (BRIX)	MINIMALNA TWARDOŚĆ (kg/cm ²)
			Klasa extra	Klasa I			
1	IDARED i sporty	żółto-zielony	Czerwony > 55%	Czerwony > 35 %	6,3	> 10,5	5
2	JONAGOLD i sporty	żółto-zielony	Jasno-czerwony do intensywnie czerwony > 40%	Jasno-czerwony do intensywnie czerwony > 18 %	4,8	> 10,5	5
3	SZAMPION i sporty	żółto-zielony	Rozmyty paskowany, różowy > 54%	Rozmyty paskowany, różowy > 33,3 %	5,1	> 9,5	4,5
4	LIGOL i sporty	zielono-żółty	Rozmyty czerwony paskowy > 56%	Rozmyty czerwony paskowy > 38 %	6,0	> 9,5	5
5	GOLDEN DELICIOUS i sporty	zielono-żółty	W niektórych środowiskach różowy, ordzawienie dochodzi do 25 %	Bez rumieńca	5,2	> 10,5	5
6	GALA i sporty	jasnozielono-żółty	Czerwony > 40%	Czerwony > 20 %	3,7	> 10,5	5
7	BOSKOOP	zielono- szaro-żółty	Szaro-czerwony > 25%	Bez rumieńca	12,0	> 11	5
8	RED BOSKOOP	zielono- szaro-żółty	Czerwony > 55%	Czerwony > 37 %	12,0	> 11	5
9	ELISE	zielono-żółty	Czerwony > 75%	Czerwony > 53 %	7,5	> 10,5	5,5
10	EARLY GENEVE	zielono-żółty	Czerwony > 40%	Bez rumieńca	9,2	> 9,5	4,5
11	TOPAZ	zielono-żółty	Czerwony > 56%	Czerwony > 34 %	9,0	> 10,5	5
12	LOBO	zielono-żółty	Czerwony > 53%	Czerwony > 36 %	5,2	> 10,5	4,5
13	RUBIN i sporty	zielono-żółty	Jasno-czerwony paskowy > 40%	Jasno-czerwony paskowy > 17 %	6,9	> 11	5
14	GLOSTER	zielono-żółty	Ciemno-czerwony > 59%	Ciemno-czerwony > 38 %	5,9	> 10,5	5,5
15	JONAGORED i sporty	żółto-zielony	Ciemno-czerwony > 75%	Ciemno-czerwony > 54%	4,9	> 10,5	5

2. Wygląd zewnętrzny owoców jest uzależniony od cech danej odmiany. Barwa zasadnicza jest charakterystyczna dla danej odmiany a rumieniec, który pokrywa jego większą część, wyraźnie mocniejszy od przeciętnego. Wpływ na to mają różnice temperatur między dniem a nocą w okresie jesiennym. Niektóre z odmian mają woskowy nalot. Owoce mają tendencję do rdzawienia.
3. „Jabłka łuckie” muszą należeć do klasy extra i I.
4. Jędrność miąższu w czasie zbioru wynosi nie mniej niż 6,5 kg/cm², a na koniec okresu przechowywania, nie mniej niż 4,5 kg/cm².
5. Charakterystyczną cechą „jabłek łuckich” jest ich stosunkowo wysoka kwasowość (3,7 – 12,0 g/kg). Dzięki temu „jabłka łuckie” mają tzw. „górska zieloną nutkę” czyli są bardziej wyraziste w smaku, kwaśniejsze i bardziej aromatyczne.

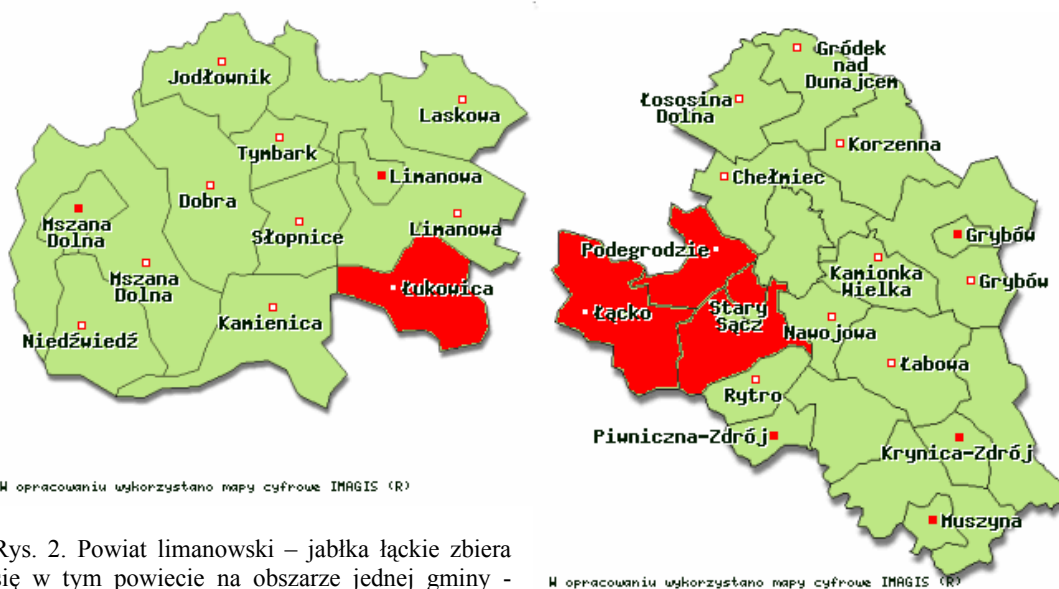
6. Ekstrakt refraktometryczny wynosi od 9 do 16 °Bx.

5. Obszar geograficzny:

„Jabłka łąckie” produkowane są na obszarze położonym na terenie gmin: Łącko, Podegrodzie i Stary Sącz w powiecie nowosądeckim oraz gminy Łukowica w powiecie limanowskim, w województwie małopolskim.

Rys. 1. Województwo małopolskie – na terenie zaznaczonych powiatów produkuje się jabłka łąckie.

Rys. 2. Powiat limanowski – jabłka łąckie zbiera się w tym powiecie na obszarze jednej gminy - Łukowica.

Rys. 3. Powiat nowosądecki – jabłka łąckie zbiera się w tym powiecie na obszarze trzech gmin: Łącko, Podegrodzie i Stary Sącz.

Źródło: <http://www.zpp.pl/>

6. Dowód pochodzenia:

1. Całość procesu produkcyjnego podlega specjalnemu systemowi kontroli. Umożliwia on całkowite odtworzenie historii produktu. Nazwa „jabłka łąckie” może być stosowana tylko do tego produktu, który całkowicie spełnia każdy z następujących warunków:

- a) został wytworzony na obszarze geograficznym określonym w części 5 zgodnie z metodą produkcji opisaną w części 7 i posiada cechy określone w opisie w części 4,
- b) jego producenci w formie pisemnej zobowiązali się przestrzegać specyfikacji, w tym obowiązków wynikających z „dowodu pochodzenia”,
- c) jego producenci przekazali informacje wymienione w części 6 pkt. 2, 3, 4, 5 do Stowarzyszenia Łącka Droga Owocowa w Łącku.
- d) został produkowany zgodnie z zasadami systemu Integrowana Produkcja Owoców (IPO).

2. Każdy producent, który chce wytwarzać produkt objęty chronioną nazwą jest zobowiązany do złożenia deklaracji do Stowarzyszenia Łącka Droga Owocowa w Łącku. Deklaracja musi zawierać przynajmniej:

- a) imię i nazwisko sadownika,
- b) umiejscowienie (lokalizację) sadu,
- c) powierzchnię sadu,
- d) szacowaną wielkość produkcji w danym roku, z wyszczególnieniem odmian
- e) oświadczenie sadownika, że zobowiązuje się przestrzegać specyfikacji,

3. W przypadku jakiegokolwiek zmiany dotyczącej elementów deklaracji (z części 6 pkt. 2), sadownicy powinni niezwłocznie przekazać te informacje do Stowarzyszenia.

4. Sadownicy, którzy nie są zarejestrowani, a chcą wytwarzać produkt objęty chronioną nazwą w danym roku, powinni złożyć deklarację o przystąpieniu nie później niż do 31 marca tego roku.

5. W Stowarzyszeniu Łącka Droga Owocowa w Łącku zawsze powinien znajdować się aktualny spis producentów zainteresowanych produkcją jabłek łąckich oraz aktualna lokalizacja sadów.

6. Sady otrzymują numery rejestracyjne. Skrzynki lub inne opakowania jabłek oznacza się specjalnymi etykietami zawierającymi informacje dotyczące miejsca pochodzenia (kod producenta). Dokumenty znajdujące się w Stowarzyszeniu powinny zagwarantować możliwość odtworzenia historii produktu.

7. Każdy z producentów prowadzi również rejestr, w którym zapisuje następujące dane:

- wielkość produkcji, sprzedaży oraz odbiorcę produkcji, z przeznaczeniem do dalszej sprzedaży, w danym roku,

- powierzchnię i lokalizację sadów.

8. W przypadku, gdy organ kontrolny stwierdzi niezgodności występujące choćby na jednym etapie łańcucha produkcyjnego, produkt nie będzie mógł być wprowadzony do obrotu pod chronioną nazwą.

9. Producenci są zobowiązani do spełniania warunków określonych w pkt 6 ust 1) lit a) od momentu wysłania wniosku o rejestrację do Komisji Europejskiej, producenci są zobowiązani do spełniania warunków określonych w pkt. 6. ust. 1 lit. b) i c), nie później niż trzy miesiące od momentu pierwszej publikacji jednolitego dokumentu wniosku o rejestrację w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej.

Prowadzenie rejestrów pozwala na określenie pochodzenia jabłek, a także ilości wyprodukowanych i wprowadzonych do obrotu owoców.

7. Metoda produkcji:

Wszystkie etapy produkcji są zgodne z zasadami Integrowanej Produkcji Owoców (IPO).

Podłoże

Sady muszą znajdować się na obszarze geograficznym określonym w pkt. 5.

Sadzenie

Jabłonie sadi się, w zależności od warunków pogodowych, jesienią lub wiosną. Liczba jabłoni zasadzonych na jednym hektarze powinna wynosić między 500 a 5000 drzew. Dozwolona minimalna i maksymalna gęstość jest uzasadniona różnorodnością w prowadzeniu sadów oraz różną bujnością drzew w zależności od tego, czy chodzi o ziemię na której po raz pierwszy sadi się sad czy po przesadzeniu. Gęstość zmienia się także w zależności od stosowanej podkładki. W związku z tym, że w Integrowanej Produkcji pożądane są drzewa o małych rozmiarach stosuje się podkładki osłabiające wzrost. Siła wzrostu podkładki powinna być dostosowana do żyzności gleby. Zabrania się dezynfekcji chemicznej przed wysadzeniem.

Przycinanie

Jabłonie przycina się przynajmniej, co dwa lata, począwszy od trzeciego roku życia zgodnie z rodzajem osi centralnej. Metody przycinania polegają z jednej strony na przycięciu owocowych gałęzi, i z drugiej strony, na usunięciu konarów znajdujących się pod gałęziami lub niedostatecznie nasłonecznionych.

Nawożenie

Nawożenie wykonuje się wg standardowych zasad nawożenia roślin sadowniczych. Podstawą do ustalenia dawek nawozów jest analiza chemiczna gleby. Nawożenie należy przeprowadzać zgodnie z dobrą praktyką rolniczą. Ze względu na niskie pH gleb na obszarze określonym w pkt. 5 odczyn gleby podwyższa się za pomocą wapnowania, w wyniku tego zabiegu odczyn pH gleby powinien wynosić min. 5.

Podlewanie:

Podlewanie musi być prowadzone w sposób racjonalny. Nie może ono wpływać negatywnie na jakość owoców i na jakości indukcji kwitnienia w roku następnym.

Zabrania się podlewania w okresie 15 dni poprzedzających zbiorów oraz po dniu 31 sierpnia. Zezwala się na podlewanie miejscowe lub system mikropodlewania, jak również na deszczowanie.

Zabiegi

Do zabiegów pielęgnacyjnych należy:

- konserwacja murawy między rzędami poprzez koszenie w sezonie uprawowym
- dopuszcza się stosowanie dokarmiania dolistnego poprzez oprysk nawozami mineralnymi i organicznymi w okresie krytycznego niedoboru składników pokarmowych, który może wpłynąć na zwiększenie masy pojedynczego owocu.
- podejmowanie działań mających na celu ochronę przed chorobami i szkodnikami. Stosowanie wszelkich produktów owadobójczych i grzybobójczych oraz przeciwko chwastom i szkodnikom, które mogłyby zmienić smak jabłek, jest zakazane.
 - Stosowanie insektycydów zawierających HCH jest zabronione, zarówno w przypadku zabiegów dolistnych, jak i doglebowych.

O terminach przeprowadzania ww. zabiegów decyduje indywidualnie każdy z producentów uwzględniając posiadaną wiedzę i doświadczenie w tym zakresie.

Kwitnienie

Termin kwitnienia drzew zależy od warunków pogodowych, wieku drzew i stanowiska. Kwitnienie rozpoczyna się zwykle około 20 kwietnia. Kwiaty są średnicy przeciętnie od 10 do 30 mm. Najwcześniej zakwitają drzewa starsze i wcześniej kończą kwitnienie. Okres kwitnienia, a w szczególności panujące wówczas warunki atmosferyczne, decydują o powodzeniu plonowania w danym roku.

Zbiory

Zbiór owoców dokonuje się w pełnej dojrzałości fizjologicznej a termin jest zależny od stanowiska i przebiegu warunków meteorologicznych danego roku. Zazwyczaj przeprowadza się je od 10 września do 31 października, za wyjątkiem odmian wczesnych, które zbiera się w fazie dojrzałości fizjologicznej. O dokładnym terminie zbioru decyduje jednak indywidualnie każdy z producentów uwzględniając posiadaną wiedzę i doświadczenie w tym zakresie. W przypadku gdyby w tym okresie, ze względu na specyficzne warunki pogodowe, owoce nie uzyskały pełnej dojrzałości dopuszczalna jest zmiana terminu zbioru. W każdym takim przypadku Stowarzyszenie Łącka Droga Owocowa jest zobowiązana do przekazania takiej informacji do organu kontrolnego.

Wydajność agronomiczna wynosi maksymalnie 50 ton na hektar. Jakiegokolwiek przekroczenie tego plonu prowadzi do utraty możliwości korzystania z chronionego oznaczenia geograficznego w odniesieniu do całej produkcji z tego sadu. Dopuszczane są zbiory jabłek do skrzyniopalet o pojemności ok. 300 kg oraz skrzynek o pojemności ok. 20 kg.

Zbiór jabłek odbywa się ręcznie w celu zachowania jakości owoców (sortowanie przez zbierającego, ograniczanie uderzeń itd.). Następnie podczas całego procesu aż do momentu pakowania jabłka są traktowane z największą ostrożnością w celu uniknięcia uderzeń.

Po zebraniu owoce nie mogą być poddawane zabiegom fitosanitarnym.

Przechowywanie

Przechowywanie jabłek łąckich powinno odbywać się na obszarze określonym w pkt. 5, do momentu opakowania.

Optymalne warunki przechowywania jabłek łąckich, to temperatura:

- poniżej 6 °C – przechowywanie długotrwałe do kilku miesięcy.
- 5 – 12 °C – przechowywanie pozbiornicze, krótkotrwałe przechowywanie do kilkunastu dni,

Dopuszczalny okres przechowywania jabłek jest uzależniony od odmiany. Istotne jest aby jędrność na koniec okresu przechowywania była nie mniejsza niż 4,5 kg/cm².

W przypadku, gdy dany producent uprawia również inne jabłka, nie objęte chronionym oznaczeniem geograficznym, to powinny być one składowane osobno w sposób uniemożliwiający pomieszanie owoców. Jabłka przeznaczone do sprzedaży jako owoce deserowe powinny być wolne od wszelkich wad i mieć cechy charakterystyczne wymienione w opisie.

8. Związek z obszarem geograficznym:

8.1 Związek naturalny

Jabłka łąckie produkowane są na obszarze położonym na terenie gmin: Łącko, Podegrodzie, Stary Sącz oraz gminy Łukowica. Gminy te położone są na obszarze Kotliny Łąckiej. Kotliną Łącką ma 6 km długości, a jej szerokość dochodzi do 1,5 km. Od wschodu zamknięta jest ona koło Jazowskiego pasma górskiego, przez które przebiega Dunajec krótką przełomową doliną i dostaje się w obszar szerokiej, śródgórskiej Kotliny Sądeckiej. Ze względu na warunki geograficzne, a więc górzyste usytuowanie, ma łagodny klimat. Warunkuje on produkcję roślinną tego regionu, a szczególnie rozwój sadownictwa.

Gleby regionu Łącka nie należą do gleb dobrych. Ich przydatność należy więc rozpatrywać pod kątem przydatności dla sadownictwa. Gleby występujące tu należą do gleb zwięzłych, bezszkieletowych (poniżej 10% szkieletu) lub słabo szkieletowych (10-25%). Pozwala to na lepsze ukorzenienie drzew nie naruszając w istotny sposób stosunków tlenowych i wodnych. Przy dużej na ogół zwięzłości gleb, korzystniejsze warunki do nasadzania drzew owocowych stwarzają tereny nachylone. Nachylenie terenu (większość sadów znajduje się na stokach o nachyleniu od 5° do 15°) umożliwia okresowy odpływ nadmiaru wód. Nadmierna ilość wody w glebie zwięzłej mogłaby powodować pogorszenie stosunków i wpłynąć na rozwój chorób grzybiczych (Adamczyk, *Glebowe uwarunkowania rozwoju sadownictwa w Karpatach*). Średnia roczna suma opadów waha się między 700 - 1000 mm. Istotną cechą regionu Łącka jest charakterystyczna wysoka różnica temperatur między dniem a nocą. Ma to wpływ na poprawę jakości owoców a zwłaszcza wybarwienie, jak również poprawia właściwości organoleptyczne i fizyko-chemiczne – wspiera powstawanie substancji aromatycznych.

Jabłka uprawiane w tak szczególnym środowisku nabierają doskonałych walorów smakowych i doskonałego wyglądu: kolor, jędrność miąższu, aromat, zapach, wyższa kwasowość. Dzięki temu jabłka posiadają tzw. „górką zieloną nutkę”, czyli są bardziej wyraziste w smaku.

Tab. 1. Udział poszczególnych typów gleb.

Typy gleby	Obszar w ha	% ogółu gleb
Mady	12 148	12,6
Brunatne, a tym	72 522	75,3
-brunatne właściwe	1 541	1,6
-brunatne wylugowane o spoiwie niewęglanowym	29	31,6
-brunatne wylugowane o spoiwie węglanowym	39	41,0
Bielicowe, w tym:	11 195	11,6
-bielicowe węglanowe	5 790	6,0
-bielicowe niewęglanowe	5 405	5,36
Pozostałe	481	0,5

8.2.1 Związek historyczny i ludzki

Rozwojowi sadownictwa łąckiego sprzyjało wiele atutów. Niewątpliwie należy do nich korzystne warunki naturalne. *Z pewnością tworzą je dobre warunki naturalne. Już w okresie międzywojennym stwierdzono, że okolice te posiadają swoisty mikroklimat sprzyjający sadownictwu. Podkreślano, że bardzo wrażliwy na mączniaka Boiken, w Łącku był uprawiany w dużej ilości z dobrym skutkiem, że nawet wycofywany z ogólnopolskiego doboru Bauman był sadzony i przynosił dochody. Obecnie czystość ekologiczna tych okolic, brak przemysłu, stwarza warunki uzyskiwania naturalnych i zdrowych owoców. Bardzo ważna jest niezwykle wysoka kultura sadownicza rozwijana i doskonalona przez parę wieków. Tak jak fabryki samochodów lub montownie buduje się w regionach gdzie jest wysoka kultura techniczna i tylko tam jest szansa na ich uruchomienie i konkurencyjne funkcjonowanie, tak również i sadownictwo może kwitnąć tam gdzie jest wysoka kultura sadownicza.* (prof. dr hab. Julian Dybiec, *Dzieje sadownictwa i kultury sadowniczej w Łącku i jego okolicach*, maszynopis, Kraków, 2007).

Opisując różne dziedziny produkcji często nawiązuje się do odległych tradycji, by tym wytłumaczyć wysoką jakość produktów. Również w przypadku sadownictwa łąckiego należy zaakcentować jego bardzo długą tradycję, która doprowadziła do osiągnięcia wysokiej kultury sadowniczej i bardzo dobrej jakości owoców. Jak wynika z przekazów historycznych uprawa owoców znana była już w XII wieku. Suszone owoce spławiano Dunajcem do Wisły i dalej do Gdańska, skąd były transportowane drogą wodną do innych krajów Europy.

Początki racjonalnej gospodarki rolnej, a z czasem i ogrodniczo-sadowniczej, sięgają 1257 roku, kiedy to Bolesław Wstydlivy przekazał wsie Kotliny Łąckiej swojej małżonce, Kindze. Ta z kolei po jego śmierci przeniosła się do ufundowanego przez nią klasztoru starosądeckiego i podarowała mu swe dobra. Zakon zorganizował nowoczesną administrację dóbr i zarząd gospodarczy. Uregulowano powinności, ukierunkowano gospodarke. Kinga

przyniosła z Węgier nie tylko wysoką kulturę intelektualną, ale też kulturę gospodarczą. Wyraziło się to m. in. w zakładaniu sadów, uprawie drzew owocowych (prof. dr hab. Julian Dybiec, *Dzieje sadownictwa i kultury sadowniczej w Łącku i jego okolicach*, maszynopis, Kraków, 2007).

Sady łąckie wymieniane są też w dokumentach z XVI w. jako ogrody folwarczne i parafialne. Bazelich podaje, że sadownictwo kwitło w okolicy Łącka od dawien dawna, skąd w XIII w. wywożono surowe śliwy i jabłka do Gdańska. (W. Bazelich, *Historie starosądeckie*, Kraków 1965, s. 173). W XVII i XVIII w. istniały już na tych terenach duże sady śliw i jabłoni. Protokoły dworskie z wizytacji przeprowadzonej w 1698 r. informują m.in. o tym, że część chałupników miała obowiązek zbierania owoców i dostarczania ich do dworu jako prace pańszczyźniane: *Nie ma tu domu, obok którego nie byłoby sadu, lub kilku bodaj drzew owocowych, nadto niektóre drogi i skraje pól ujęte są w szeregi śliw. Sadownictwo jest po rolnictwie najważniejszą gałęzią gospodarstwa i źródłem bogactwa okolicy.* [Sady okolic Łącka (w: *Ogrodnictwo* nr 6, 1923, s.1)].

Wydane przez prof. Adama Vetulaniego „Księgi sądowe wiejskie klucza łąckiego” (t. 1 i 2, 1962-1963) przynoszą liczne wiadomości o istnieniu sadów, zbieranych owocach, suszonych śliwach od XVI w. do 1811 roku, kiedy księgi się kończą. Przy okazji umowy dzierżawnej z 1550 roku (t. 1, nr 103) podana jest informacja o sadzie i prawie dzierżawcy do zrywania owoców. Nadzorowana gospodarka w dobrach klasztoru starosądeckiego wytworzyła w ciągu długiego okresu wysoką kulturę rolniczą i upowszechniła sadownictwo. Jego rozwoju nie przekreśliła kasata klasztoru przez zaborcze władze austriackie w 1782 roku. Od tamtego momentu, na ponad pół wieku, dobra łąckie stały się własnością tzw. kameralną, czyli państwową. W ramach kolonizacji, przeprowadzonej przez cesarza Józefa II, do dóbr państwowych sprowadzono kolonistów niemieckich. Stworzono dla nich, obok Łącka, dwie miejscowości: Weisendorf i Ernstdorf. Austriacy podtrzymali tradycje sadownicze. Już w 1830 roku, sekretarz dóbr kameralnych, Herzog, zamieszkał w Łącku i, jak pisze dr Stefan Ziobrowski („Sady okolic Łącka”, „Rocznik Sądecki”, t. 2, 1949, s. 145 i nast.) założył sad na większą skalę oraz szkółkę, a drzewka z niej rozdawał i sprzedawał osadnikom niemieckim. Również władze austriackie, za pomocą rozporządzeń (cyrkularzy), nakazywały m. in. obsadzić drogi drzewami owocowymi. Wszystko to sprawiło, że sadownictwo rozszerzyło się i upowszechniło, co odnotowali podróżnicy po Sądecczyźnie oraz podniosło swój poziom. Do tego rozwoju przyczyniły się m. in. Towarzystwo Kółek Rolniczych i duchowieństwo miejscowe. (prof. dr hab. Julian Dybiec, *Dzieje sadownictwa i kultury sadowniczej w Łącku i jego okolicach*, maszynopis, Kraków, 2007).

Łąccy proboszczowie - propagatorzy sadownictwa.

Łącko i okolica zawdzięcza swe sady pracy i wysiłkom wielu ludzi. Wielkie zasługi dla tutejszego sadownictwa mieli łąccy proboszczowie: ks. Kacper Melchior Czekajski, ks. Maciej Szaflarski, ks. Jan Piaskowy. Pierwszym propagatorem wśród nich był ks. Kacper Melchior Czekajski, rozpoczął on zakładanie sadów, a na początek zasadził 90 szczepów. Zmarł w 1844 roku. Następcą ks. Czekajskiego na probostwie łąckim został ks. Maciej Szaflarski, *piastował tę godność przez 24 lata od 1844 do 1868 roku* (archiwum parafii w Łącku, Kronika parafialna, t. I, 1806-1840). O ks. Macieju Szaflarskim krążyły opowieści, że pragnąc podnieść byt materialny swych parafian i widząc w zakładaniu sadów jedyną możliwość zrealizowania tego zamiaru, nakazał z ambony, by wszyscy narzeczeni przychodzący do kancelarii parafialnej na zapowiedzi, przynosili ze sobą zaświadczenia od sołtysa lub wójta, że posadzili w swych ogrodach co najmniej 10 szczepów owocowych.

Nie mniejsze zasługi dla łackiego sadownictwa miał ks. Jan Piaskowy. Objął on probostwo w Łącku w roku 1897 i zastał parafię w stanie moralnego zepsucia. Na kartach kroniki parafialnej odnotował: *Rozczarowałem się nie mało stanem moralnym tutejszych parafian miejscowych: wielce zuchwali, księży lekceważący, liberały, brak wiary. Pijaństwo, kradzieże polne, nieposzanowanie cudzej własności, ogromne lekceważenie ustaw, buta, ofiarność dla kościoła prawie zamarta.* (archiwum parafii w Łącku, Kronika parafialna, t. II, 1897). Ks. Piaskowy zabrał się więc do odbudowy parafii na płaszczyźnie moralnej i gospodarczej. Walczył o podniesienie na wyższy poziom gospodarki miejscowej ludności. Wymagał od parafian nie tylko znajomości prawd wiary i katechizmu ale też, *znajomości zawodowych: umiejętności uprawy roli, szczepienia i sadzenia drzewek, chowu bydła.* (archiwum parafii w Łącku, Kronika parafialna, t. II, 1903) Ksiądz proboszcz pouczał młodych jak sadzić drzewka, systematycznie organizował specjalne spotkania, kursy i dyskusje. W roku 1898 ks. Piaskowy zabrał się z wielką energią do uporządkowania gospodarczej gałęzi parafii, *żeby ją na takiej stopie postawić i parafianom zacofaną gospodarkę prowadzącym dać przykład, czego nawet sami się domagali: pokażcie Jegomość co wy umiecie to i my pójdziemy za wami.* (archiwum parafii w Łącku, Kronika parafialna, t. II, 1897) Ks. Piaskowy przejął w swoje posiadanie grunty parafialne i dbał o wzorcowe prowadzenie gospodarstwa. Poznawszy dobrze klimat Kotliny Łackiej zachęcał do zakładania sadów i sam też je zakładał. Miejscowa legenda głosi, że w ramach pokuty za ujawnione podczas spowiedzi grzechy parafialne musieli sadzić drzewka owocowe. Ksiądz ten wykazał ekonomiczny zmysł przewidywania, kładąc zamiast „klepania zdrowasiek” sadzić jabłonie za pokutę. *Łackowianie grzeszyli więc śmiało i sadzili drzewka owocowe, ufając, że obie te czynności zostaną im policzone w poczet dobrych uczynków.* (Gazeta Krakowska, nr 15, 1967) Sadzono zatem śliwy, jabłonie, gdyż miejscowy klimat najbardziej im odpowiadał. Cały ten wysiłek, jaki wkładał ks. Proboszcz we wszechstronną naukę parafian realizował według głęboko przemyślanego programu, który polegał na tym, aby nauczyć parafian pracować i oszczędzać. Widząc w sadownictwie najlepszą możliwość podźwignięcia miejscowej gospodarki, sadził różne odmiany drzew owocowych. W roku 1904 w ogrodzie niedaleko plebani posadził 29 śliw, 5 jabłoni i 2 grusze. *Gospodarny proboszcz wykorzystywał każdy kawałek ziemi, który należał do gruntów plebani.* (archiwum parafii w Łącku, Kronika parafialna, t. II, 1906) Dzięki wysiłkom ks. Piaskowego *dzisiaj łacką dolinę można by nazwać rejonem owocowym.* (J. Wiktor, *Pieniny i ziemia sądecka*, Kraków, 1958, s. 197).

*Zjawisko ekspansji sadownictwa [w XIX w.] odnotował, znawca tych stron, A. Kurzeja, na kartach swego dzieła „Z rodzinnych stron Mikołaja Zyndrama wodza spod Grunwaldu” (Brody, 1910). Pisał on: „Na polu sadownictwa widać tu wielki postęp. Obecnie nie wystarczają ogrody wokół domostwa zaprowadzone, lecz pola w pobliżu zmieniają się powoli w sady. I gdy na tem polu praca tem tempem pójdzie dalej, cała okolica przedstawi się w niedalekiej przyszłości jak jeden ogromny sad. Lud tu przejrzał i przekonany, iż sad więcej zysku przynosi niż pole orne, chwycił się tej gałęzi przemysłu” (s. 85). Ów fenomen rozwoju, dzięki sadownictwu, biednej dotąd miejscowości, zainteresował badaczy. Już w 1900 roku A. Kurowski, w czasopiśmie „Ogrodnictwo” ogłosił artykuł „Sady w Łącku”, a w 1923 roku S. Grossbardówna i J. Łukaszewicz, w tym samym czasopiśmie, opublikowali „Sady okolic Łącka”. Kurowski podkreślił początki przetwórstwa owoców. (prof. dr hab. Julian Dybiec, *Dzieje sadownictwa i kultury sadowniczej w Łącku i jego okolicach*, maszynopis, Kraków, 2007).*

O Ojcu Chrzestnym sadownictwa łackiego

Dla rozwoju łackiego sadownictwa wielce się przyczynił Stanisław Wilkowicz. Kierownik szkoły ludowej w latach 1898-1927, zwany „ojcem chrzestnym sadownictwa łackiego”,

wielki propagator tej gałęzi gospodarki, działacz społeczny, który przed 70 laty założył szkołę drzewek owocowych, jako „pomoc naukową” dla nauczania przyrody i za dobre stopnie wynagradzał dziesiątkami sadzonek owocowych. Po przyjeździe na nową placówkę dyrektor Wilkowicz postanowił zdecydowanie wpłynąć na poprawę sytuacji ekonomicznej okolicznych wsi. *Prowadzona przezeń obserwacja środowiska, warunków geologicznych i klimatycznych, ukształtowania terenu, przekonała go, że Łącko stanowi doskonały teren na uprawę sadów, że w sadownictwie może tkwić klucz do przeobrażeń tutejszych wsi, do poprawy egzystencji ludności a w konsekwencji do podniesienia poziomu oświaty.* (B. Faron, *Zanim w Łącku zakwitły jabłonie*, w: *Powrót do korzeni*, Kraków, 2000, s. 72) Zaczął od zbierania pestek po owocach, do czego zaangażował wszystkich swoich uczniów. Z początku wywołało to duże zdziwienie, jednak kiedy okazało się, że z tych pestek wyhodował on w szkolnym ogródku sadzonki, nieufność młodzieży i rodziców znikła. Wilkowicz dbał o utrwalenie wiedzy o sadownictwie. Na zakończenie roku szkolnego swoich wychowanków obdarowywał sadzonkami drzewek owocowych wyhodowanych na dwudziestorowej szkółce. *Pouczał, zachęcał, radził, udzielał odpowiedzi na pytania, ganił, chwalił, wskazywał najbardziej odpowiednie miejsce dla założenia sadu.* (B. Faron, *op. cit.*, s. 74) był fanatykiem i entuzjastą sadownictwa, wszczepiał wśród ludności zamiłowanie do łąckiej ziemi. W dowód wdzięczności Łącko wybrało go na patrona swojej szkoły otwartej w 1958 r. Wmurowana w Szkole Podstawowej w Łącku tablica przypomina zasłużonego nauczyciela:

1859-1943 Stanisławowi Wilkowiczowi – serdecznemu przyjacielowi młodzieży, wybitnemu pedagogowi i kierownikowi tej szkoły w latach 1898-1927, nieustraszonemu krzewicielowi sadownictwa i współtwórcy tej krainy kwitnącej jabłoni w dowód wdzięczności za zasługi dla szkoły i regionu łąckiego tę tablicę ufundowało społeczeństwo Łącka i okolicy. Szkołę zaś przez niego wzniesioną, po obecnej rozbudowie dla wieczystej pamięci i chlubnego przykładu imieniem Stanisława Wilkowicza nazwano. 1958. (B. Faron, *op. cit.*, s. 75). Następcą Wilkowicza na stanowisku dyrektora był Stanisław Gronuś, również i on był krzewicielem sadownictwa na tym terenie. W wyniku jego działalności powstały na Dunajczyskach duże szkoły, gdzie młodzież szkolna w ramach prac fizycznych prowadziła pielęgnację drzewek.

Rewolucje sadownicze

Ważną rolę w okresie międzywojennym odegrał też instruktor sadowniczy, A. Drzewiński. Można stwierdzić, że od początku XX w. do 1939 roku, Łącko z okolicami objęła pierwsza rewolucja sadownicza. Manifestowała się niebywałym rozszerzeniem powierzchni upraw i ilości drzew, eliminowaniem odmian starych i lichych, a zaprowadzanie nowych, dorodnych i wydajnych oraz upowszechnieniem przetwórstwa. Przed II wojną światową większość sadowników miała przynajmniej proste suszarnie. Gdy po II wojnie światowej dr Ziobrowski, w porozumieniu z ówczesnym ministrem rolnictwa, przeprowadził inwentaryzację sadów, ustalił, że wszystkich drzew owocowych jest w Łącku ponad 44000, w tym 22000 jabłoni, ponad 17000 węgieroków oraz ponad 2000 innych śliw. Stwierdził też uprawę 26 odmian jabłoni, m. in. najwięcej Pięknych z Boskoop, Renety Landsberskiej, Królowej Renet, Cesarza Wilhelma. Zdołano też stworzyć własną lokalną odmianę, Renetę Czarniecką. Przedstawione dane obrazują stan jaki osiągnięto do wybuchu wojny.

Fenomen tak wielkiego rozwoju sadownictwa był czymś niebywałym w skali ogólnopolskiej i dlatego też zaczął budzić zainteresowanie sadowników, władz rolniczych już w okresie międzywojennym. Po wojnie perspektywa budowy zapory w Jazowsku na Dunajcu i zalew Łącka, na pewien czas, powstrzymały rozwój. Dla obrony tradycji sadowniczej zaczęto organizować Dni Kwitnącej Jabłoni, które szybko stały się świętem polskich sadowników i przyciągały turystów z różnych części kraju. W obronę łąckiego sadownictwa włączyła się

nauka. Dr Ziobrowski, wraz ze studentami, przeprowadził badania i ogłosił raport na łamach „Rocznika Sądeckiego”. Wskazał w nim na straty jakie poniosłyby te okolice na skutek zalewu. Przedstawił plany, na wypadek budowy zapory, w postaci przenoszenia sadów młodych, a eksploataowania starych.

Przesądzenie sprawy budowy zapory na Dunajcu w Czorsztynie, w latach sześćdziesiątych i oddalenie groźby zalewu spowodowały ponowny rozwój łąckiego sadownictwa. Łącko z okolicami przeżyło drugą rewolucję sadowniczą. Zaczęto tworzyć ogromne sady „zblokowane”, budować przechowalnie owoców, suszarnie. Na ogromną skalę rozwinął się eksport owoców z Łącka. Przemiany polityczne po upadku komunizmu, transformacja gospodarcza i ekonomiczna, szalona konkurencja polska i krajów europejskich stawiają przed sadownictwem łąckim nowe wyzwania. Wiele czynników wskazuje, że sadownictwo łąckie posiada wiele atutów przemawiających za jego przyszłością. (prof. dr hab. Julian Dybiec, *Dzieje sadownictwa i kultury sadowniczej w Łącku i jego okolicach*, maszynopis, Kraków, 2007).

Do zwiększenia produkcji rolnej i sadowniczej przyczyniła się działalność Kółka Rolniczego w Łącku. *Organizacja ta inicjowała i organizowała szkolenia rolnicze i sadownicze w okresie zimy...*(S. Baziak, *Łącko przez wieki*, Łącko 1990, s. 42). Kółko rolnicze było inicjatorem zakładania szkółek drzewek owocowych. Szkółki prowadzili członkowie Kółka Rolniczego pod nadzorem świetnego fachowca z Powiatowego Związku Rolniczego w Nowym Sączu, instruktora sadownictwa - Andrzeja Drzewińskiego. Po II wojnie światowej w Łącku i okolicy było 600 tysięcy drzew owocowych. (*Encyklopedia sądecka*, Nowy Sącz, 2000, s. 331) Według aktualnych danych w Gminie Łącko znajduje się 1 148 000 sztuk drzew jabłoni, w tym 6 000 drzew w wieku powyżej 25 lat.

Integrowana Produkcja Owoców (IPO)

W trosce o najwyższą jakość produktu oraz o możliwie najmniejszą ingerencję w środowisko naturalne, miejscowi producenci tych owoców wprowadzili Integrowaną Produkcję Owoców (IPO). Jest to prośrodowiskowy system gospodarowania uwzględniający najnowsze osiągnięcia nauki i techniki rolniczej, w ramach, którego wytwarzana jest żywność. W systemie tym produkowane są owoce wysokiej jakości. Specyfika uprawy wynika z prawidłowo dobranego płodozmianu i agrotechniki, racjonalnego nawożenia opartego na rzeczywistym zapotrzebowaniu pokarmowym roślin. Chemiczna ochrona roślin w odróżnieniu od rolnictwa konwencjonalnego ograniczona jest do stosowania tylko środków ochrony roślin bezpiecznych dla środowiska naturalnego, w tym dla organizmów pożytecznych. Zabronione jest stosowanie preparatów z grupy toksycznych i bardzo toksycznych dla ludzi. Środki ochrony roślin stosuje się tylko wtedy, gdy inne metody ograniczania występowania agrofagów nie są wystarczające, w możliwie najniższych dopuszczalnych dawkach i stosuje się je po przekroczeniu przez agrofaga progu szkodliwości lub na podstawie sygnalizacji. Szczegółowe obowiązki dotyczące metod gospodarowania, które określone są w metodyce Integrowanej Produkcji jabłek i gwarantują, iż produkty uzyskane taką metodą w sposób znaczący przewyższają handlową jakość produktów w zakresie zdrowia roślin i ochrony środowiska naturalnego.

8.2.2 Renoma

Święto Kwitnącej Jabłoni

Pierwsze Dni Kwitnącej Jabłoni (o których wspomina, w cytowanej pracy, prof. dr hab. Julian Dybiec) zorganizowano po wojnie w 1947 r. Jak niesie wieść, zorganizowano je specjalnie,

by zapobiec planom utworzenia zapory. Chciano pokazać Polsce, co by straciła, gdyby taki zalew powstał. Następne święta miały za cel propagowanie folkloru i dorobku kulturalnego. Od tamtej pory corocznie odbywa się Święto Kwitnącej Jabłoni, w maju i cieszy się niesłabnącą popularnością. Gromadzi rzesze sympatyków w pięknym amfiteatrze umiejscowionym na górze Jeżowej. W tej imprezie biorą udział zespoły regionalne, orkiestry dęte oraz znani artyści scen polskich. Można również podziwiać stoiska i wystawy prac twórców ludowych, sadownicze, gastronomiczne, itp.

W lokalnej prasie, z 1959 roku, znajdujemy relacje z obchodów Święta Kwitnącej Jabłoni. I tak, w artykule pt. *Święto Kwitnącej Jabłoni*, opublikowanym w *Gazecie Krakowskiej* 11 maja 1959 r., można znaleźć informacje o organizacji Święta, przybyłych gościach. Ważna jest również informacja, że te dni są okazją do rozmów, między sadownikami, naukowcami oraz przedstawicielami władz, o problemach związanych z miejscowymi sadami:

Udało się święto sądeckich sadowników. Zasluga w tym organizatorów, wspaniałej pogody i ... kwitnących jabłoni, które stanowiły piękną, naturalną dekorację dla niedzielnych uroczystości. Były bramy powitalne i flagi. Było mnóstwo ludzi. Rolników, robotników, młodzieży i turystów z całej Polski.

W sobotę, w przeddzień właściwego święta, zjechali się do Łącka, naukowcy fachowcy od sadownictwa, przedstawiciele władz i tu, wspólnie z miejscowymi praktykami debatowali nad problemami sadów w Nowosądeckiem. W obradach uczestniczył przewodniczący Prezydium WRN J. Nagórzański.

W niedzielę rano, tłum przybyłych pociągnął drogą wiodącą wśród ukwieconych sadów – do Czerńca. Nie brakowało przedstawicieli wszystkich organizacji politycznych i władz z powiatu oraz województwa, przedstawicieli wojska, organizacji społecznych. Przybył wiceminister rolnictwa ST. Gucwa.

W Czerńcu przyjął wszystkich pod swe konary stary sad Stanisława Sopaty. Po powitaniu zgromadzony przez ob. Kalickiego z Łącka i przemówieniu przewodniczącego Komitetu Obchodu Dni Kwitnących Jabłoni, przewodniczącego prezydium PRN w Nowym Sączu K. Węglarskiego, który mówił o historii łąckich sadów i pionierach sadownictwa – na estradę wkroczył chór szkolny. Pieśń „Sad” zainaugurowała występy artystyczne. W kwitnącym sadzie grały i śpiewały zespoły wokalne z Nowego Sącza, Stanisław Klimek z Zabrzeży recytował swoje wiersze. Siarczystego „zbójnickiego” tańczył zespół góralski z Łącka.

Później wstępy przeniosły się na estradę na rynku w Łącku. Obyły się pokazy lotnicze, pokazy sportowe, liczne zespoły artystyczne prezentowały swój dorobek, a wśród nich serdecznie witane – zespół taneczny dzieci szkolnych z Barcic i słynna kapela z Zalesia. I tak do późnego popołudnia. Tak Łącko zaprezentowało przybyłym swoje bogactwo – swoje sady i dorobek artystyczny tego regionu w czas kwitnienia jabłoni.

Z kolei w *Dzienniku Ludowym* z 12 maja 1959 r., opublikowano artykuł pt. *Impreza w Łącku pod kwitnącymi jabłoniami*:

Łącko w powiecie Nowy Sącz gościło 10 bm. Prawie 10 tys. turystów oraz gości z różnych stron kraju, którzy przybyli tu na uroczystość „Święta kwitnącej jabłoni”. Wśród gości byli również przedstawiciele władz administracyjnych z Warszawy i Krakowa.

Na zaimprovizowanej estradzie, umieszczonej wśród drzew obsypanych kwieciami występowały góralskie zespoły regionalne z całej Sądecczyny. Dla sądeczan była to okazja spopularyzowania wspaniałego folkloru tej ziemi, a równocześnie zaprezentowania gościom

osiągnąć, jakimi mogą się szczycić miejscowi sadownicy. W samym tylko Łącku rokrocznie owocuje 250 tysięcy drzew. W najbliższym siedmioleciu liczba ich wzrośnie do 1.900 tyś.

„Święto kwitnącej jabłoni” stało się okazją do zorganizowania sesji naukowców i instytutów rolniczych, wyższych uczelni oraz przedstawicieli Ministerstwa Rolnictwa. Na sesji omawiano obecny stan oraz perspektywy rozwoju sadownictwa w Sądecczyźnie. Uroczystości łącki zakończyły się zabawami ludowymi. Dodatkową atrakcją były również pokazy lotnicze, w których m. in. brał udział samolot „Sztandaru Młodych” – „Wścibuś”.

Zachowały się również zaproszenia na obchody święta „Dni Kwitnących Sadów” z 1967 roku (fot. 1) oraz z 1969 roku (fot 2).

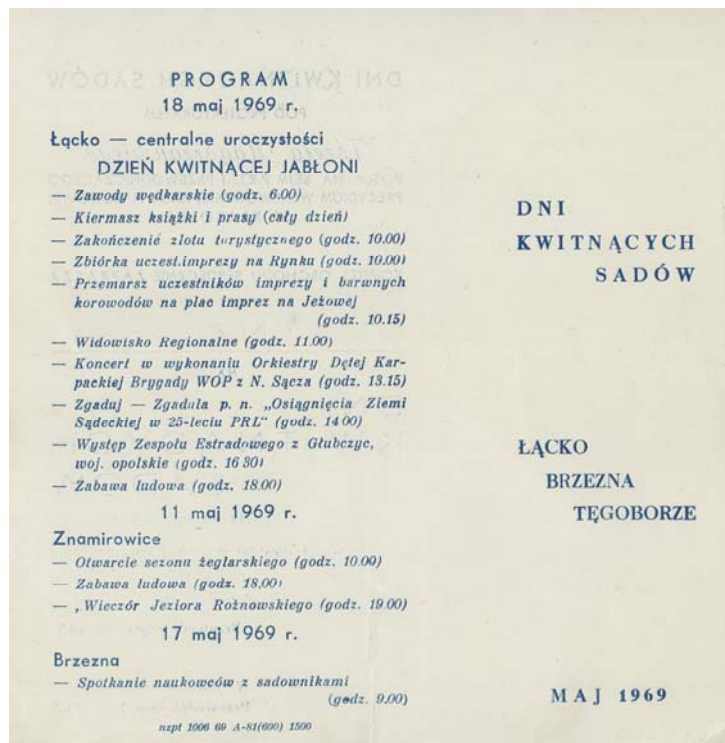
Fot. 1. Zaproszenie na święto Dni Kwitnących Sadów, maj 1967 r.

Fot 2. Zaproszenie na Dni Kwitnących Sadów, 1969 rok - awers

j. w. - rewers

Fot. 3. Kartka okolicznościowa z 1959 roku.

Fot. 4. Obchody Dni Kwitnącej Jabłoni, 1963 rok.

Fot. 5. Występy orkiestry góralskiej podczas obchodów Dni Kwitnącej Jabłoni, 1963 r.

Fot. 6. Występy orkiestry góralskiej podczas obchodów Dni Kwitnącej Jabłoni, 1966 rok

Nie bez znaczenia dla rozwoju sadownictwa na opisywanym obszarze są, kształtowane przez wieki, umiejętności miejscowej ludności oraz cechy usposobienia jakimi się odznaczają.

Podróżnicy i obserwatorzy tych terenów w różnych okresach podkreślali bystrość, spostrzegawczość, upór i cierpliwość mieszkańców tych okolic – górali białych. Cechy te są ważne dla rozwoju tej dziedziny gospodarki. (prof. dr hab. Julian Dybiec, *Dzieje sadownictwa i kultury sadowniczej w Łącku i jego okolicach*, maszynopis, Kraków, 2007).

Znaczenie ekonomiczne

Rosnąca renoma jabłek wpływała na zwiększanie się ich podaży na przestrzeni lat. Duże zainteresowanie i popyt, jakim cieszą się jabłka łackie potwierdzają też zmiany jakie zaszły w metodzie produkcji, mające na celu intensyfikację produkcji. W początkach sadownictwa w regionie Łącka stosowano tzw. metodę piętrową, w której rozstawy drzew były 10x10 – 12x12 m. Pod nasadzeniem były uprawy rolnicze. Były to drzewa wysokopienne z szeroko rozłożoną koroną, które spotykamy do dzisiaj i stanowią one 15- 30 % powierzchni sadów. Większość właścicieli tychże sadów stara się o certyfikat ekologiczny. W latach sześćdziesiątych pojawiły się sady intensywne, w których stosowano nasadzenie 7x5 m lub 6x4 m. Później odległości te zmniejszano do 5x4 m a nawet 5x3,5 m. W tych zagęszczonych sadach nie mogło już być mowy o uprawach piętrowych. Takie sady stanowią dzisiaj około 10 % ogólnej powierzchni sadów. Lata osiemdziesiąte przyniosły dalsze zmniejszenie rozstawów do 4x2 m. Rozstaw ten zachował się do dzisiaj. Sady o takim rozstawie nasadzeń zajmują około 50 % ogólnej powierzchni sadów regionu Łącka. Metoda produkcji jest tradycyjna z zachowaniem równowagi ekologicznej i zasad dobrej praktyki rolniczej.

Należy podkreślić, że około 80% powierzchni wszystkich upraw owocowych na obszarze określonym w pkt. 5., stanowi właśnie uprawa jabłoni. Na obszarze tym powierzchnia sadów jabłoniowych zajmuje 3000 ha, z tego stanowią one w Gminie Łącko 50%, w Gminie Stary Sącz 15%, w Gminie Podegrodzie 18,3%, a w Gminie Łukowica 16,7% wszystkich sadów na tym obszarze.

O tym jak istotną częścią życia mieszkańców Łącka i okolic, również współcześnie, są sady oraz produkcja jabłek świadczy również wiersz pt. *Kocham Cię Łącka Ziemio*, którego autorem jest Pan Stanisław Wachała. Wiersz ten został zamieszczony w folderze – *Gmina Łącko* – wydanym przez Gminny Ośrodek Kultury:

*Kocham Cię Łącka Ziemio rodzinna
Kwieciem jabłoni zdobiona,
Tyś mi najbliższa sercu, nie inna,
Moja kolebko rodzinna.*

Podsumowanie

Jabłka łackie odznaczają się takimi wyjątkowymi cechami, jak wyższa kwasowość oraz rumieniec większy od przeciętnego, zawdzięczają temu tzw. „górką zieloną nutkę”, czyli są bardziej wyraziste w smaku, kwaśniejsze i bardziej aromatyczne. Owoce te charakteryzują się również dużą jędrnością miąższu i soczystością. Wszystkie te charakterystyczne cechy jabłka łackie zawdzięczają czynnikom naturalnym sprzyjającym sadownictwu, takim jak góryste usytuowanie oraz łagodny klimat. Warunki geograficzne w połączeniu z umiejętnościami lokalnej ludności powodują, że na terenie określonym w pkt. 4. uzyskiwane są jabłka wyróżniające się jakością. Umiejętności, o których mowa powyżej wyrażają się przede wszystkim w tym, że w trosce o najwyższą jakość produktu oraz o możliwie najmniejszą ingerencję w środowisko naturalne, miejscowi producenci tych owoców wprowadzili

Integrowaną Produkcję Owoców (IPO). Lokalni sadownicy dostosowują metody produkcji do warunków klimatyczno-glebowych panujących na obszarze opisanym w pkt. 5.

O renomie jabłek łąckich świadczy fakt, że na jego cześć, już od 1947 r. organizowane jest święto - Dni Kwitnącej Jabłoni. Geneza tego święta wynika z chęci obrony tradycji sadowniczej, na terenie Łącka, w perspektywie budowy zapory na Dunajcu, co doprowadziłoby do zalania Łącka. Od tamtej pory corocznie odbywa się Święto Kwitnącej Jabłoni, w maju i cieszy się niesłabnącą popularnością. W tej imprezie biorą udział zespoły regionalne, orkiestry dęte oraz znani artyści scen polskich. Można również podziwiać stoiska i wystawy prac twórców ludowych, sadownicze, gastronomiczne, itp. W lokalnej prasie publikuje się informacje dotyczące obchodów Święta Kwitnącej Jabłoni. W tym okresie przybywają do Łącka, oprócz turystów z całego kraju, naukowcy z instytutów rolniczych, wyższych uczelni oraz przedstawiciele władz. Jest to doskonała okazja do wymiany opinii, z lokalnymi producentami, dotyczących sadownictwa i jego problemów. Wszystko to świadczy o bardzo dużym znaczeniu tej dziedziny gospodarki dla miejscowej ludności.

Rosnąca, na przestrzeni lat, renoma jabłek wpływała na zwiększanie się ich podaży. Duże zainteresowanie i popyt, jakim cieszą się jabłka łąckie potwierdzają też zmiany jakie zaszły w metodzie produkcji, mające na celu jej intensyfikację.

9. Kontrola:

1. COBICO Sp. zoo, ul. Grzegórzecka 77, 31-559 Kraków;
2. Biocert Małopolska Sp. zoo ul. Lubicz 25a, 31-503 Kraków,
3. TUV Rhienland Polska Sp. zoo, 17-tego stycznia 56, 02-146 Warszawa,
4. Wojewódzki Inspektor Jakości Handlowej Małopolski w Krakowie, ul. św. Sebastiana 9, 31-049 Kraków.

10. Etykietowanie:

Należy przedstawić, jeżeli zostały wprowadzone, szczególne zasady dotyczące etykietowania danego produktu rolnego lub środka spożywczego.

Wszyscy producenci oraz podmioty zajmujące się pakowaniem „jabłek łąckich” są zobowiązani do wykorzystywania jednego typu etykiety. Etykiety będą dystrybuowane za pośrednictwem Stowarzyszenia Łącka Droga Owocowa. Stowarzyszenie przekaze organowi kontrolnemu szczegółowe zasady dystrybucji etykiet. Zasady te w żaden sposób nie mogą dyskryminować producentów nie należących do Stowarzyszenia.

11. Szczegółowe wymagania wprowadzone przez obowiązujące przepisy:

Należy napisać, czy istnieją szczególne wymagania wprowadzone przez przepisy Unii Europejskiej lub przepisy krajowe dotyczące zgłaszanego produktu rolnego lub środka spożywczego.

Brak

12. Informacje dodatkowe:

Należy przedstawić, jeżeli istnieją, informacje dodatkowe dotyczące zgłaszanego produktu rolnego lub środka spożywczego.

Brak

13. Wykaz dokumentów dołączonych do wniosku:

Należy przedstawić wykaz materiałów i publikacji, do których są odwołania we wniosku oraz wykaz dołączonych załączników.

1. Stanisław Baziak, *Łącko przez wieki*
2. A. Kurzeja, *Z rodzinnych stron Mikołaja Zyndrama wodza spod Grunwaldu*, Brody 1910 roku,
3. Henryk Stamirski, *Przeszłość Łącka (l.1251- 1782)*
4. *Pamiętnik jubileuszowy wystawy ogrodniczej w Poznaniu 25.IX. – 3.X.1926.*, Poznań, 1926
5. Stefan Ziobrowski, *Sady okolic Łącka*
6. B. Faron, *Powrót do korzeni*, Kraków, 2000
7. Odpis z ks. *Józef Piaskowy 1898 – 1923r.*,” w: *Historia Parafii Łącko opracowana przez ks. Józefa Puta.*
8. prof. dr hab. Julian Dybiec, *Dzieje sadownictwa i kultury sadowniczej w Łącku i jego okolicach*, maszynopis, Kraków, 2007
9. Artykuł pt. *Święto Kwitnącej Jabłoni*, *Gazeta Krakowska*, 11 maja 1959 r.
10. Artykuł pt. *Impreza w Łącku pod kwitnącymi jabłoni*, *Dziennik Ludowy*, 12 maja 1959 r.
11. *Gmina Łącko*, folder wydany przez Gminny Ośrodek Kultury w Łącku

IV. Zakres i częstotliwość kontroli zgodności procesu produkcji ze specyfikacją

Należy opisać, które etapy procesu produkcji będą podlegały kontroli, oraz podać szczegółowy zakres i częstotliwość kontroli.

1. Kontrola zgodności procesu produkcji jabłek łąckich ze specyfikacją będzie przeprowadzana wielofazowo i będzie przebiegać na kilku etapach. Ww. kontrola będzie przeprowadzana nie rzadziej niż raz w roku.
2. Informacje o lokalizacji sadów, zgodnie z zapisami dotyczącymi dowodu pochodzenia, należy przekazać do Stowarzyszenia Łącka Droga Owocowa w Łącku. W stowarzyszeniu zawsze powinien znajdować się aktualny spis podmiotów zainteresowanych wytwarzaniem chronionego produktu, dlatego też na jego podstawie organ kontrolny przeprowadza kontrolę.
3. Pierwszy etap kontroli polega na sprawdzeniu zgodności miejsca produkcji z obszarem zadeklarowanym w specyfikacji, w pkt. 5. oraz z dokumentacją potwierdzającą dowód pochodzenia w stowarzyszeniu. Sprawdzany jest aktualny spis producentów zainteresowanych wytwarzaniem jabłek łąckich oraz aktualna lokalizacja sadów.
4. Dugi etap kontroli polega na sprawdzeniu czy jabłka są produkowane zgodnie z zasadami Integrowanej Produkcji Owoców (IPO).
5. Każdy z producentów jest zobowiązany do prowadzenia rejestru, w którym zapisuje wielkości produkcji, sprzedaży oraz odbiorcę produkcji, z przeznaczeniem do dalszej sprzedaży, w danym roku oraz powierzchnię i lokalizację sadów. Pozwala to na określenie pochodzenia jabłek oraz ilości wyprodukowanych i wprowadzonych do obrotu owoców. Dzięki rejestrom można też określić czy wydajność agronomiczna nie przekroczyła 50 ton z ha.
6. Organ kontrolny sprawdza również, czy liczba jabłoni na jednym hektarze wynosi od 100 do 5000 drzew i czy odległości zbiorów owoców przeprowadzany jest ręcznie w okresie od 10 września do 31 października. Jeżeli termin zbioru jest inny, producent zgłasza ten fakt do Stowarzyszenia, a Stowarzyszenie do jednostki certyfikującej.
7. Organ kontrolny sprawdza, czy jabłka należą do odmian - Antonówka, Beforest, Boiken, Cesarz Wilhelm, Grochówka, Kosztela, Kronselska, Malinowa Oberlandzka, Papierówka, Piękna z Boskoop, Starking, Sztetyna, Żeleźniak, Koksa Pomarańczowa, Pepina Angielska, Reneta Kulona, Płaska, Ananas Berżeński, Landsberska, Reneta Bleinheimska.

Idared i sporty, Jonagold i sporty, Szampion i sporty, Ligol, Jonatan, Golden Delicious, Elstar, Boskop, James Grievie, Elise, Fiesta, Elary Geneve, Celeste, Pilot, Pinowa, Rubinstar, Rubin, Paulared, Gloster i mają cechy przedstawione w opisie.
8. W przypadku, gdy dany sadownik produkuje również inne jabłka nieobjęte Chronionym Oznaczeniem Geograficznym, organ kontrolny sprawdza czy są one składowane osobno w sposób uniemożliwiający pomieszanie owoców z jabłkami chronionymi.

Data:

Podpis: